Lieta Nr.C29 5709 14
C-2302/15

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2015.gada 24.martā

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa
tiesnese Sanita Rūtenberga,
ar tiesas sēžu sekretāri Lieni Krūmiņu,
piedaloties prasītāja pārstāvim /pers. A/,
2015.gada 10.martā izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu akciju sabiedrības „SEB banka" prasībā pret /pers. B/ par saistības izpildi.

Aprakstošā daļa

2014.gada 9.maijā Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā saņemts akciju sabiedrības „SEB banka" prasības pieteikums pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ un /pers. B/ par saistības izpildi.

Prasības pieteikumā un prasības grozījumos norādīts, ka 2008.gada 24.jūlijā sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA) /Nosaukums B/ kā nomnieks un sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA) „SEB līzings" kā iznomātājs noslēdza finanšu līzinga (nomas pirkuma) līgumu, ar kuru SIA /Nosaukums B/ tika nodots nomā līzinga objekts – transportlīdzeklis HYUNDAI GETZ. Nomas pirkums (līzings) ir preču piegādes darījums, kurā līzinga devējs nodod līzinga ņēmējam lietošanā līzinga objektu ar noteikumu, ka līzinga objekts pāriet līzinga ņēmēja īpašumā, ja līzinga ņēmējs ir veicis visus līgumā noteiktos maksājumus. Saskaņā ar līguma 3.1.apakšpunktu un piegādes apliecinājumu līzinga objekts tika nodots SIA /Nosaukums B/. Saskaņā ar līzinga līguma speciālajiem noteikumiem un 4.1.apakšpunktu SIA /Nosaukums B/ bija pienākums maksāt prasītājam visus nomas maksājumus saskaņā ar līgumu katra mēneša 25.datumā. Nomas maksājumu apmērs norādīts līgumam pievienotajā maksājumu grafikā. Saskaņā ar līzinga līguma speciālajiem noteikumiem un 1.1.apakšpunktu papildus nomas maksājumiem nomniekam bija jāmaksā procenti kā atlīdzība par kredītresursu izmantošanu. Līzinga līguma 1.1.apakšpunktā noteikts, ka nomnieka pienākums maksāt līgumsodu 0,3% dienā no kavētā maksājuma. Saskaņā ar līzinga līguma 8.2.5.3.apakšpunktu iznomtājam ir tiesība vienpusēji atkāpties no līguma gadījumā, ja nomnieks neveic nomas maksājumus un maksāšanas neizpilde turpinās 20 dienas pēc attiecīgā maksājuma dienas. Līzinga līguma 4.1.apakšpunktā noteikta iznomātāja tiesība vienpusēji atkāpties no līguma un pieprasīt nomniekam līguma saistību izpildi pirms termiņa un līgumsoda samaksu, ja nomnieks neizpilda savas saistības. Tā kā līdz 2009.gada 16.jūlijam SIA /Nosaukums B/ nepildīja savu saistību, SIA „SEB līzings" saskaņā ar līzinga līguma 8.3.apakšpunktu nosūtīja paziņojumu par līzinga līguma darbības izbeigšanu. Līzinga līguma 8.4.1.apakšpunktā noteikts, ka gadījumā, ja iznomātājs vienpusēji atkāpjas no līguma, iznomātājam ir tiesības pārņemt savā valdījumā nomas priekšmetu un pēc sava ieskata pārdot to par cenu, kas nav zemāka par neatkarīga sertificēta īpašuma vērtētāja noteikto ātrās realizācijas vērtību. 2009.gada 12.augustā sertificēts vērtētājs /pers. E/ noteica līzinga objekta piespiedu pārdošanas vērtību 2600 LVL (bez PVN – 2198,35 LVL). Līzinga līguma 8.5.1.apakšpunkts noteic, ka iznomātāja vienpusējas atkāpšanās no līguma gadījumos nomniekam jāmaksā naudas summa, kas veidojas kā starpība starp summu, ko iznomātājs ieguvis, pārdodot nomas priekšmetu, un nesaņemtajiem nomas maksājumiem. 2009.gada 25.augustā SIA „SEB līzings" ar pirkuma līgumu Nr.I08DL-0910 pārdeva līzinga objektu par 3984,05 EUR (bez PVN – 3292,60 EUR). Līguma 1.1.apakšpunktā noteikts, ka gadījumā, ja nomnieks veic maksājumus citā valūtā nekā noteikts līgumā, viņam ir pienākums maksāt valūtas konvertācijas izdevumus 2% apmērā no iemaksātās summas. Atbildētājam jāmaksā valūtas konvertācijas izdevumi 7,21 EUR apmērā. 2008.gada 24.jūlijā SIA „SEB Līzings" un /pers. B/ noslēdza galvojuma līgumu, ar kuru atbildētājs galvoja par SIA /Nosaukums B/ saistībām, kas izriet no līzinga līguma. SIA "Sviturіs" parāds sastāv no nesamaksātajiem nomas maksājumiem 483,87 EUR, procentu maksājumiem 48,09 EUR, līgumsoda 96,91 EUR, valūtas konvertācijas izdevumiem 7,21 EUR un starpības starp nesamaksātajiem nomas maksājumiem un līzinga objekta pārdošanas vērtību 2537,06 EUR. 2010.gada 21.jūlijā SIA „SEB līzings" un AS „SEB banka" noslēdza cesijas līgumu, ar kuru prasītājam tika nodotas prasījuma tiesības pret SIA /Nosaukums B/, kas izriet no līzinga līguma. Saskaņā ar cesijas līguma noteikumiem SIA „SEB līzings" nodeva AS „SEB banka" prasījumus ar visām pie prasījuma piederošām un pastāvošām tiesībām. Pēc cesijas līguma noslēgšanas SIA /Nosaukums B/ veica samaksu 150 EUR apmērā. SIA /Nosaukums B/ ir likvidēta 2014.gada 23.decembrī. Prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam nomas maksājumus 483,87 EUR, procentu maksājumus 2,21 EUR un starpību starp nesamaksātajiem nomas maksājumiem un līzinga objekta pārdošanas vērtību 2537,06 EUR.

Atbildētājs nav iesniedzis rakstveida paskaidrojumus par celto prasību.

Prasītāja pārstāvis tiesas sēdē prasību uzturēja pilnā apmērā un lūdza tiesu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam nomas maksājumus 483,87 EUR, procentu maksājumus 2,21 EUR un starpību starp nesamaksātajiem nomas maksājumiem un līzinga objekta pārdošanas vērtību 2537,06 EUR.

Atbildētājs tiesas sēdē nepiedalījās, par to ir pierādījumi, tiesa ir noskaidrojusi, ka atbildētājs ir informēts par tiesas sēdes laiku un vietu, un saskaņā ar Civilprocesa likuma 209.panta noteikumiem tiesa nekonstatēja pamatu lietas izskatīšanas atlikšanai. Civillieta tika izskatīta bez atbildētāja piedalīšanās saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem.

Motīvu daļa

Novērtējot lietas dalībnieka paskaidrojumus un civillietā iesniegtos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka celtā prasība ir pilnībā apmierināma.

2008.gada 24.jūlijā sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SEB līzings" un sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ noslēdza finanšu līzinga (nomas pirkuma) līgumu Nr.H073654 par transportlīdzekļa HYUNDAI GETZ līzingu uz laiku līdz 2011.gada 25.augustam. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SEB līzings" savu saistību izpildīja un nodeva sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ līzingā transportlīdzekli HYUNDAI GETZ.

(lietas 10.-17.lapa)

Saskaņā ar līzinga līguma speciālajiem noteikumiem un 4.1.apakšpunktu atbildētājam bija pienākums maksāt prasītājam visus nomas līguma maksājumus saskaņā ar līguma maksājumu grafiku. Nomas līguma maksājumu apmērs norādīts līgumam pievienotajā maksājumu grafikā. Papildus nomas maksājumiem atbildētājam saskaņā ar līzinga līguma speciālajiem noteikumiem un 1.1.apakšpunktu bija jāmaksā procenti kā atlīdzība par kredītresursu izmantošanu; mainīga procentu likme 7,46% gadā no atlikušās vērtības (fiksētā daļa – 2,5%). Līzinga līguma 1.1.apakšpunktā noteikts atbildētāja pienākums maksāt nokavējuma līgumsodu par līzinga līgumā noteikto maksājumu samaksas kavējumu 0,3% dienā no kavētā maksājuma apmēra.

2008.gada 24.jūlijā sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SEB līzings" un /pers. B/ noslēdza galvojuma līgumu, ar kuru /pers. B/ galvoja par sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ saistību izpildi, kas izriet no līzinga līguma. Saskaņā ar galvojuma līguma 2.2.apakšpunktu atbildētājs uzņēmās atbildēt par sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ saistību izpildi kā pats parādnieks.

(lietas 28.-30.lapa)

Komerclikuma 463.pants noteic, ka līzinga līgums ir tāds līgums, ar kuru komersants (līzinga devējs) apņemas iegūt īpašumā līzinga ņēmēja izraudzītu lietu no līzinga ņēmēja izraudzītas trešās personas (pārdevēja) un nodrošināt šīs lietas nodošanu līzinga ņēmēja lietošanā, bet līzinga ņēmējs apņemas pieņemt šo lietu un samaksāt nolīgto atlīdzību. Šā panta otrā daļa noteic, ka līzinga līgumam piemēro Civillikuma noteikumus par pirkuma līgumu, ja

ir nolīgtas līzinga ņēmēja tiesības līzinga līguma termiņa beigās, ievērojot nosacījumu, ka līzinga ņēmējam nav neizpildītu saistību pret līzinga devēju, iegūt līzingā nodoto lietu īpašumā bez papildu atlīdzības.

Saskaņā ar Civillikuma 2069.pantu pārdevējs var paturēt sev īpašuma tiesību uz pārdoto lietu vai nu tā, ka šī tiesība viņam paliek līdz tam laikam, kamēr nav galīgi samaksāta pirkuma maksa, vai arī tā, ka īpašuma tiesība pāriet atpakaļ uz viņu, ja pircējs nesamaksā; ja rodas šaubas par līdzēju nodomu, tad pieņemams par nolīgtu, ka īpašuma tiesība paliek pārdevējam, kamēr nav galīgi samaksāta pirkuma maksa.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Saskaņā ar Civillikuma 1652.panta 3.punktu parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

Saskaņā ar Civillikuma 1756.pantu pienākums maksāt procentus pamatojas uz tiesisku darījumu vai likumu. Civillikuma 1764.pantā noteikts, ka visādos mantiskos darījumos un aktos, kas nodibina pienākumu maksāt procentus, atļauts nolīgt procentus, kuru apmēru var noteikt līdzēji savstarpēji vienojoties, bet vienpusējos aktos – to izdevējs pēc sava ieskata, ciktāl likums neparedz aprobežojumus šajā ziņā.

Saskaņā ar Civillikuma 1717.panta otro daļu (likuma redakcijā līdz 2014.gada 1.janvārim) līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas.

Saskaņā ar Civillikuma 1652.panta 3.punktu parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

Saskaņā ar Civillikuma 1589.pantu vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Tā kā sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ pienācīgi neveica pielīgtos maksājumus, sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SEB līzings", izmantojot līzinga līguma 8.2.5.3.apakšpunktā noteikto tiesību vienpusēji atkāpties no līguma gadījumā, ja nomnieks neizpilda savas no līguma izrietošās saistības, pilnīgi vai daļēji nesamaksājot nomas maksājumus vismaz divdesmit dienas pēc attiecīgajam maksājumam noteiktās dienas un 4.1.apakšpunktā noteikto tiesību vienpusējas atkāpšanās no līguma gadījumā pieprasīt līguma saistību pirmstermiņa izpildi un līgumsoda samaksu, 2009.gada 16.jūlijā saskaņā ar līzinga līguma 8.3.apakšpunktu nosūtīja paziņojumu par līzinga līguma izbeigšanu.

(lietas 26.lapa)

Atbilstoši nomas līguma 8.4.1.apakšpunktam, ja iznomātājs vienpusēji atkāpjas no līguma, viņam ir tiesības pārņemt savā valdījumā nomas priekšmetu un pēc sava ieskata pārdot to trešajai personai par cenu, kas nav zemāka par neatkarīga sertificēta īpašuma vērtētāja noteikto ātrās realizācijas vērtību.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SEB līzings", pamatojoties uz sertificēta vērtētāja /pers. E/ 2009.gada 12.augustā noteikto līzinga objekta piespiedu pārdošanas vērtību 2660 LVL apmērā, saskaņā ar 2009.gada 25.augusta pirkuma līgumu Nr.I08DL-0910 pārdeva līzinga objektu par 3984,05 EUR.

(lietas 18.-20.lapa)

Tiesa atzīst, ka, realizējot nomas priekšmetu par sertificēta vērtētāja noteiktu cenu, prasītājs ir rīkojies saskaņā ar līzinga līguma nosacījumiem.

Saskaņā ar nomas līguma 8.5.1.apakšpunktu iznomātāja vienpusējas atkāpšanās gadījumā nomniekam jāsamaksā starpība starp summu, ko iznomātājs ieguvis, pārdodot nomas priekšmetu, un nesaņemtajiem nomas maksājumiem.

2010.gada 21.jūlijā sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SEB līzings" un akciju sabiedrība „SEB banka" noslēdza cesijas līgumu, ar kuru prasītājam tika nodotas prasījuma tiesības pret sabiedrību ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/, kas izriet no līzinga līguma. Saskaņā ar cesijas līguma noteikumiem sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SEB līzings" nodeva akciju sabiedrībai „SEB banka" prasījumus ar visām pie prasījuma piederošām un pastāvošām tiesībām. Sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ ir likvidēta 2014.gada 23.decembrī.

(lietas 33.-36.lapa, 56.lapa)

Saskaņā ar Civillikuma 1805.pantu cesionārs var no cesijas brīža darboties ar kreditora tiesībām un uz šī pamata rīkoties ar prasījumu.

Saskaņā ar prasītāja iesniegto aprēķinu, kas nav apstrīdēts, līdz līzinga līguma izbeigšanai sabiedrībai ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ bija jāsamaksā sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „SEB līzings" nomas maksa 483,87 EUR, procenti 48,09 EUR, līgumsods 96,91 EUR, valūtas konvertācijas izdevumi 7,21 EUR; līzinga līguma 8.5.1.apakšpunktā noteiktā starpība ir 2537,06 EUR. Pēc cesijas līguma noslēgšanas sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ veica samaksu 150 EUR apmērā.

(lietas 6.lapa)

Saskaņā ar Civillikuma 1692.pantu galvojums ir ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņas parāda.

Saskaņā ar Civillikuma 1698.pantu galvinieks atbild ne vien par pašu galveno parādu, bet arī par tā blakus prasījumiem, parādnieka vainas vai nokavējuma dēļ nodarītiem zaudējumiem un tiesu izdevumiem.

Tā kā galvinieks /pers. B/ ir uzņēmies saistību kā pats parādnieks, galviniekam saskaņā ar Civillikuma 1702.pantu atkrīt tiesība prasīt, lai kreditors griežas ar prasību papriekš pie galvenā parādnieka.

/pers. B/ kā galviniekam ir pienākums samaksāt sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Sviturіs" parādu. No atbildētāja par labu prasītājam jāpiedzen nomas maksa 483,87 EUR, procenti 2,21 EUR un starpība starp nesamaksātajiem nomas maksājumiem un līzinga objekta pārdošanas vērtību 2537,06 EUR.

Saskaņā ar Civillikuma 1712.pantu galvojums izbeidzas ar ikvienu notikumu, kas atsvabina galveno parādnieku.

Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 27.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKC-86/2011 ir izteiktas atziņas par to, ka *galvojums atzīstams nevis par patstāvīgu, bet gan papildu jeb akcesoru saistību, kura daudzējādā ziņā atkarīga no galvenā parāda. Galvojuma akcesoritātes princips expresis verbis nostiprināts Civillikuma 1694.pantā, nosakot, ka galvojumam ir nepieciešams spēkā esošs galvenais parāds. Senāts atzīst, ka akcesoritātes princips nav absolūts un tādos gadījumos, kad galvojuma kā papildu saistības daba nonāk pretrunā ar galvojuma mērķi, ir pieļaujami izņēmumi no tā. Galvinieka pienākums atbildēt kreditoram izriet nepastarpināti no galvojuma līguma – galvojot par parādnieka saistībām, galvinieks uzņemas risku atbildēt kreditoram par parādnieka saistībām arī tad, ja pēdējais nonāktu finansiālās grūtībās. Līdz ar to loģiski izriet secinājums, ka galvinieka atbildības pienākums kreditoram par tāda parādnieka, kurš nonācis maksātnespējas situācijā, saistībām tieši atbilst galvojuma mērķim. Turpretī galvinieka atsvabināšana no pienākuma atbildēt kreditoram par galvenā parādnieka saistībām tikai tā iemesla dēļ, ka parādnieka sliktais finansiālais stāvoklis to novedis līdz maksātnespējai, ir pretrunā ar galvojuma mērķi.*

Ņemot vērā Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2011.gada 27.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKC-86/2011 izteiktās atziņas, tiesa secina, ka tas apstāklis, ka sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums B/ ir likvidēta, nav uzskatāms par notikumu, kas saskaņā ar Civillikuma 1712.pantu izbeidz galvojumu, jo galvojums no papildu saistības pārtop par patstāvīgu saistību.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.pantu no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi – valsts nodeva 355,67 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,83 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – desmit dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 41., 97., 193., 195., 204.[1] pantu tiesa

n o s p r i e d a :

Prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/ (personas kods /personas kods/) par labu akciju sabiedrībai „SEB banka" (reģistrācijas numurs 40003151743) nomas maksu 483,87 EUR, procentus 2,21 EUR, starpību starp nesamaksātajiem nomas maksājumiem un līzinga objekta pārdošanas vērtību 2537,06 EUR un tiesas

izdevumus 363,50 EUR, kopā 3386,64 EUR, samaksu veicot akciju sabiedrības „SEB banka" kontā Nr.LV 79 UNLA 009 1000 904 403.

Noteikt sprieduma labprātīgas izpildes termiņu – desmit dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienas.

Prasītājs spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Atbildētājs spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma noraksta izsniegšanas dienas Rīgas apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese Sanita Rūtenberga